TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2014. gada 5. jūnijā*

Vīzu politika, patvēruma politika, imigrācijas politika un cita politika, kas saistīta ar personu brīvu pārvietošanos — Direktīva 2008/115/EK — To trešo valstu valstspiederīgo atgriešana, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi — 15. pants — Aizturēšana — Aizturēšanas pagarināšana — Administratīvās vai tiesu iestādes pienākumi — Pārbaude tiesā — Trešās valsts valstspiederīgā personu apliecinošu dokumentu neesamība — Šķēršļi lēmuma par izraidīšanu izpildei — Attiecīgās trešās valsts vēstniecības atteikums izsniegt personu apliecinošu dokumentu, kas ļautu šīs valsts valstspiederīgā atgriešanos — Bēgšanas iespējamība — Pamatots iemesls izraidīšanai — Nesadarbošanās — Attiecīgās dalībvalsts iespējamais pienākums izsniegt pagaidu dokumentu par personas statusu

Lieta C-146/14 PPU

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Administrativen sad Sofia-grad* (Bulgārija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2014. gada 28. martā un kas Tiesā reģistrēts 2014. gada 28. martā, tiesvedībā, kas attiecas uz

Bashir Mohamed Ali Mahdi.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Ilešičs [*M. Ilešič*], tiesneši K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*], A. O'Kīfs [*A. Ó Caoimh*] (referents), K. Toadere [*C. Toader*] un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*],

ģenerāladvokāts M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretārs M. Aleksejevs [*M. Aleksejev*], administrators,

ņemot vērā iesniedzējtiesas saskaņā ar Tiesas Reglamenta 107. pantu 2014. gada 28. martā iesniegto un Tiesā 2014. gada 28. martā reģistrēto pieteikumu par steidzamības tiesvedības piemērošanu lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu,

ņemot vērā Tiesas trešās palātas 2014. gada 8. aprīļa lēmumu apmierināt šo pieteikumu,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2014. gada 12. maija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Bulgārijas valdības vārdā – *E. Petranova* un *D. Drambozova*, pārstāves,

— *direktor na Direktsia "Migratsia" pri Ministerstvo na vatreshnite raboti* vārdā – *D. Petrov*, pārstāvis,

— Eiropas Komisijas vārdā – *M. Condou-Durande* un *S. Petrova*, pārstāves,

* Tiesvedības valoda – bulgāru.

uzklausījusi ģenerāladvokātu,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 15. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 16. decembra Direktīvā 2008/115/EK par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (OV L 348, 98. lpp.).

2 Šis lūgums ir iesniegts administratīvā tiesvedībā, kas uzsākta pēc *direktor na Direktsia "Migratsia" pri Ministerstvo na vatreshnite raboti* (Iekšlietu ministrijas Migrācijas lietu pārvaldes direktors, turpmāk tekstā – "direktors") iniciatīvas, lai panāktu, ka *Administrativen sad Sofia-grad* (Sofijas Administratīvā tiesa) pēc savas iniciatīvas izskatītu jautājumu par Sudānas valstspiederīgā *B. Mahdi*, kurš atrodas minētās pārvaldes īpašā ārzemnieku pagaidu izmitināšanas centrā Busmanci [*Busmantsi*] (Bulgārija) (turpmāk tekstā – "Busmanci aizturēšanas centrs"), Sofijas rajonā, aizturēšanas pagarināšanu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Direktīva 2008/115 tika pieņemta, tostarp pamatojoties uz EKL 63. panta pirmās daļas 3. punkta b) apakšpunktu, šobrīd – LESD 79. panta 2. punkta c) apakšpunkts. Šīs direktīvas preambulas 6., 11.–13., 16., 17. un 24. apsvērumā ir noteikts:

"(6) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka trešo valstu valstspiederīgo nelikumīgu uzturēšanos pārtrauc, izmantojot taisnīgu un pārskatāmu procedūru. Saskaņā ar ES tiesību aktu pamatprincipiem lēmumi atbilstīgi šai direktīvai būtu jāpieņem, katru gadījumu izskatot atsevišķi un pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, norādot, ka būtu jāņem vērā ne tikai tie apsvērumi, kas saistīti ar nelegālu uzturēšanos. [..]

[..]

(11) Būtu jānosaka kopīgs minimālo tiesisko garantiju kopums attiecībā uz lēmumiem, kas saistīti ar atpakaļnosūtīšanu, lai nodrošinātu efektīvu attiecīgo personu interešu aizstāvību. Jānodrošina nepieciešamā juridiskā palīdzība tiem, kam nav pietiekamu līdzekļu. Dalībvalstīm valsts tiesību aktos jāparedz, kādos gadījumos juridiskā palīdzība jāuzskata par nepieciešamu.

(12) Būtu jārisina situācija, kādā atrodas trešo valstu valstspiederīgie, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, bet kurus nevar izraidīt. Nosacījumi attiecībā uz viņu pamata iztikas līdzekļiem jānosaka saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Lai varētu uzskatāmi parādīt viņu īpašo stāvokli administratīvu kontroļu vai pārbaužu gadījumā, šādām personām būtu jāizdod rakstisks apstiprinājums par viņu situāciju. Dalībvalstīm būtu jābūt plašai rīcības brīvībai attiecībā uz rakstiskā apstiprinājuma veidu un formu, un tām būtu jābūt iespējai šādu apstiprinājumu ietvert lēmumos, kas saistīti ar atgriešanu un pieņemti saskaņā ar šo direktīvu.

(13) Piespiedu līdzekļu piemērošanai no izmantojamo līdzekļu un mērķu viedokļa jābūt skaidri saistītai ar proporcionalitātes un efektivitātes principu. Jānosaka minimālās garantijas piespiedu izraidīšanas īstenošanai [..].

[..]

(16) Aizturēšanai izraidīšanas nolūkā no izmantojamo līdzekļu un mērķu viedokļa būtu jābūt ierobežotai un saistītai ar proporcionalitātes principu. Aizturēšana ir pamatota tikai, ja jāsagatavojas atpakaļnosūtīšanai vai jāīsteno atgriešanas process un ja vājāku piespiedu līdzekļu izmantošana nebūtu pietiekama.

(17) Trešo valstu valstspiederīgajiem, kurus tur apsardzībā, būtu jānodrošina humāna un cieņpilna attieksme, ievērojot viņu pamattiesības saskaņā ar starptautiskiem un valsts tiesību aktiem. [..]

[..]

(24) Šajā direktīvā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā [(turpmāk tekstā – "Harta")]."

4 Minētās direktīvas 1. pantā "Priekšmets" ir noteikts:

"Šajā direktīvā ir noteikti kopēji standarti un procedūras, kas dalībvalstīs ir jāpiemēro attiecībā uz nelikumīgi uzturošos trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, ievērojot pamattiesības kā galvenos Kopienas tiesību, kā arī starptautisko tiesību principus, tostarp pienākumu nodrošināt bēgļu aizsardzību un cilvēktiesības."

5 Saskaņā ar Direktīvas 2008/115 3. pantu "Definīcijas":

"Šajā direktīvā piemēro turpmāk minētās definīcijas:

[..]

7) "bēgšanas iespējamība" nozīmē to, ka attiecīgā gadījumā, pamatojoties uz tiesību aktos noteiktiem objektīviem kritērijiem, ir iemesls uzskatīt, ka trešās valsts valstspiederīgais, uz ko attiecas atgriešanās procedūras, varētu aizbēgt;

[..]."

6 Minētās direktīvas 6. panta 4. punktā ir paredzēts:

"Dalībvalstis var katrā laikā pieņemt lēmumu piešķirt atsevišķu uzturēšanās atļauju vai citu atļauju, kas dod tiesības uzturēties trešās valsts valstspiederīgajam, kurš nelikumīgi uzturas to teritorijā, ar līdzjūtību saistītu iemeslu, humānu vai citu iemeslu dēļ. Šādā gadījumā atgriešanas lēmumu nepieņem. Ja atgriešanas lēmums jau ir pieņemts, to atceļ vai atliek uz uzturēšanās atļaujas vai citu likumīgas uzturēšanās tiesību derīguma laiku."

7 Saskaņā ar Direktīvas 2008/115 15. pantu "Turēšana apsardzībā":

"1. Ja vien konkrētajā gadījumā nav iespējams efektīvi piemērot citus pietiekamus, bet vājākus piespiedu līdzekļus, dalībvalstis var aizturēt un turēt apsardzībā tikai to trešās valsts valstspiederīgo, kam paredzēts piemērot atgriešanas procedūras, lai sagatavotos atgriešanai un/vai veiktu izraidīšanas procesu, jo īpaši tad, ja:

a) pastāv bēgšanas iespējamība vai

b) attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais izvairās no atgriešanas vai izraidīšanas procesa vai traucē tā sagatavošanu.

Ikviena turēšana apsardzībā ir iespējami īsa, un tā turpinās tikai tik ilgi, kamēr veic izraidīšanas pasākumus, un to izpilda ar pienācīgu rūpību.

2. Rīkojumu par turēšanu apsardzībā izdod administratīvās vai tiesas iestādes.

Rīkojumu par turēšanu apsardzībā izdod rakstiski un norāda faktiskos un juridiskos iemeslus.

Ja rīkojumu par turēšanu apsardzībā ir izdevušas administratīvas iestādes, dalībvalstis:

a) vai nu paredz rīkojuma par turēšanu apsardzībā likumīguma ātru juridisku pārskatīšanu iespējami īsā laikā no turēšanas apsardzībā sākuma brīža,

b) vai arī nodrošina attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam tiesības vērsties tiesā, lai tā iespējami īsā laikā lemtu par viņa turēšanas apsardzībā likumību un pieņemtu attiecīgu lēmumu pēc iespējas ātrāk no attiecīgā tiesas procesa sākšanas brīža. Šādā gadījumā dalībvalstis nekavējoties informē attiecīgo trešās valsts valstspiederīgo par iespēju veikt šādas darbības.

Attiecīgo trešās valsts valstspiederīgo nekavējoties atbrīvo, ja turēšana apsardzībā nav likumīga.

3. Visos gadījumos turēšanu apsardzībā pārskata ar pamatotu regularitāti vai nu pēc attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā pieteikuma saņemšanas, vai *ex officio*. Pagarinātas turēšanas apsardzībā gadījumā tiesu iestāde uzrauga minēto pārskatīšanu.

4. Ja izrādās, ka tiesisku vai citu apsvērumu dēļ izraidīšanai vairs nav pamatota iemesla, vai ja 1. punktā noteiktie apstākļi vairs nepastāv, turēšanu apsardzībā vairs neuzskata par pamatotu un attiecīgo personu nekavējoties atbrīvo.

5. Turēšana apsardzībā ir spēkā tik ilgi, kamēr saglabājas 1. punktā noteiktie apstākļi un kamēr tā ir nepieciešama, lai nodrošinātu sekmīgu izraidīšanu. Katra dalībvalsts nosaka ierobežotu turēšanas apsardzībā laikposmu, kas nedrīkst pārsniegt sešus mēnešus.

6. Dalībvalstis nedrīkst pagarināt 5. punktā minēto termiņu, izņemot pagarinājumu uz ierobežotu laikposmu, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem nepārsniedz papildu divpadsmit mēnešus gadījumos, ja neatkarīgi no to pamatotiem centieniem izraidīšanas procedūra varētu ieilgt šādu iemeslu dēļ:

a) attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais atsakās sadarboties vai

b) kavējas vajadzīgo dokumentu saņemšana no trešām valstīm.”

Bulgārijas tiesības

8 Direktīva 2008/115 Bulgārijas tiesībās tika transponēta ar Likumu par ārvalstniekiem Bulgārijas Republikā (*Zakon za chuzhdentsite v Republika Bulgaria*, 1998. gada 17. decembra *DV* Nr. 153), redakcijā, kas piemērojama pamatlietas faktiem (2013. gada 17. decembra *DV* Nr. 108; turpmāk tekstā – “Likums par ārvalstniekiem”).

9 Šī likuma 44. panta 5. punktā ir paredzēts:

“Ja ir šķēršļi, kas liedz ārvalstniekam nekavējoties izceļot no [Bulgārijas] teritorijas vai ieceļot citā valstī, saskaņā ar iestādes, kas noteica administratīvo piespiedu pasākumu, rīkojumu minētajam ārvalstniekam ir pienākums vienreiz nedēļā ierasties Iekšlietu ministrijas vietējā nodaļā, ievērojot šā likuma īstenošanas noteikumos paredzēto kārtību, ja vien vairs nav šķēršļu īstenot atgriešanas līdz robežai vai izraidīšanas pasākumu un ja ir noteikti pasākumi, lai viņu nekavējoties izraidītu.”

10 Saskaņā ar Likuma par ārvalstniekiem 44. panta 6. punktu administratīvo piespiedu pasākumu nevar piemērot trešās valsts valstspiederīgajam, kuru nebija iespējams identificēt, ja šis pēdējais kavē rīkojuma par minētā pasākuma īstenošanu izpildi vai arī ja pastāv acīmredzama bēgšanas iespējamība, iestāde, kas ir veikusi attiecīgo pasākumu, arī izdot rīkojumu par šī valstspiederīgā ievietošanu administratīvās aizturēšanas centrā, lai sagatavotu viņa atgriešanu uz Bulgārijas Republikas robežas vai viņa izraidīšanu.

11 Šī likuma 44. panta 8. punkts ir izteikts šādi:

"Administratīvā aizturēšana tiek piemērota, ciktāl ir izpildīti 6. punktā minētie nosacījumi, tomēr tās ilgums nedrīkst pārsniegt sešus mēnešus. [..] kompetentās iestādes kopā ar [..] direktoru vienreiz mēnesī pēc savas ierosmes pārbauda, vai tiek ievēroti aizturēšanas nosacījumi. Izņēmuma kārtā, ja persona atsakās sadarboties ar kompetentajām iestādēm, ja kavējas atgriešanai līdz robežai vai izraidīšanai vajadzīgo dokumentu saņemšana, aizturēšanas termiņu var pagarināt par laikposmu, kas nepārsniedz 12 mēnešus. Ja, ņemot vērā attiecīgā gadījuma konkrētos apstākļus, konstatē, ka juridisku vai tehnisku iemeslu dēļ ārvalstnieka izraidīšanai vairs nav pamatota iemesla, attiecīgā persona nekavējoties ir jāatbrīvo."

12 Saskaņā ar minētā likuma 46.a panta 1. punktu rīkojumu par ievietošanu administratīvās aizturēšanas centrā var pārsūdzēt Administratīvā procesa kodeksā (*Administrativnoprotsesualen kodeks*) noteiktajā kārtībā 14 dienu laikā no aizturēšanas veikšanas.

13 Šī paša likuma 46.a panta 2. punktā ir paredzēts:

"Tiesa, kas izskata iepriekšējā punktā minēto lietu, izlemj atklātā tiesas sēdē, pasludinot nolēmumu viena mēneša laikā, skaitot no tiesvedības uzsākšanas brīža. Attiecīgās personas piedalīšanās nav obligāta. Tiesas, kas lietu izskata pirmajā instancē, nolēmumu var pārsūdzēt *Vărhoven administrativen sad*, kas nolēmumu pasludina divu mēnešu laikā."

14 Likuma par ārvalstniekiem 46.a panta 3. un 4. punkts ir izteikts šādi:

"3. Ik pēc sešiem mēnešiem aizturēto ārvalstnieku izmitināšanas centra vadītājs iesniedz to ārzemnieku sarakstu, kuri tajā ir uzturējušies ilgāk par sešiem mēnešiem, jo to izraidīšanai no [Bulgārijas] teritorijas ir šķēršļi. Minēto sarakstu paziņo administratīvajai tiesai, kuras pakļautībā ir administratīvās aizturēšanas centrs.

4. Beidzoties sešu mēnešu uzturēšanās termiņam administratīvās aizturēšanas centrā, tiesa pēc savas ierosmes vai pēc attiecīgā ārvalstnieka pieteikuma slēgtā tiesas sēdē izdod rīkojumu par aizturēšanas termiņa pagarināšanu, citiem pasākumiem minētā pasākuma aizstāšanai vai arī atbrīvošanu. Tiesas rīkojumu var pārsūdzēt Administratīvā procesa kodeksā paredzētajā kārtībā."

15 Saskaņā ar Likuma par ārvalstniekiem papildu noteikumu 1. punkta 4.c apakšpunktu "ārvalstnieka bēgšanas iespējamība, kuras dēļ ticis piemērots administratīvais piespiedu pasākums," ir pierādīta, ja, ņemot vērā faktiskos pierādījumus, ir ticams iemesls aizdomām, ka attiecīgā persona var izvairīties no piespriestā pasākuma izpildes. Šajā ziņā šajos noteikumos ir precizēts, ka šādu risku var radīt apstāklis, ka attiecīgais valstspiederīgais nav atrodams savā deklarētajā dzīvesvietā, attiecīgā valstspiederīgā agrāk izdarīti sabiedriskās kārtības pārkāpumi vai iepriekšējas sodāmības neatkarīgi no reabilitācijas, apstāklis, ka attiecīgais valstspiederīgais nav izceļojis no valsts brīvprātīgai izceļošanai paredzētajā termiņā, apstāklis, ka attiecīgais valstspiederīgais ir skaidri norādījis uz to, ka viņš nepakļausies viņam noteiktajam pasākumam, apstāklis, ka viņam ir viltoti dokumenti vai arī jebkādu dokumentu trūkums, apstāklis, ka attiecīgais valstspiederīgais sniedz nepatiesu informāciju, tas, ka viņš agrāk jau ir bēdzis, un/vai apstāklis, ka viņš nav ievērojis ieceļošanas aizliegumu.

Pamattiesvedība un prejudiciālie jautājumi

16 *B. Mahdi* tika aizturēts 2013. gada 9. augustā Bregovas (Bulgārija) robežpunktā. Viņam nebija personu apliecinošu dokumentu, bet viņš stādījās priekšā kā Sudānas valstspiederīgais *Bashir Mohamed Ali Mahdi*.

17 Ar tās pašas dienas rīkojumu *B. Mahdi* tika noteikts "ārvalstnieka atgriešanas līdz robežai" administratīvais piespiedu pasākums, kā arī "ieceļošanas Bulgārijas Republikā aizlieguma ārvalstniekam" administratīvais piespiedu pasākums.

18 2013. gada 10. augustā *B. Mahdi* atbilstoši šiem rīkojumiem tika ievietots Busmanci aizturēšanas centrā uz laiku, līdz būs iespējams izpildīt administratīvos piespiedu pasākumus, proti, līdz brīdim, kad tiks saņemti dokumenti, kas viņam ļauj izceļot no Bulgārijas.

19 2013. gada 12. augustā *B. Mahdi* Bulgārijas administratīvajās iestādēs parakstīja deklarāciju par brīvprātīgu atgriešanos Sudānā.

20 2013. gada 13. augustā direktors nosūtīja vēstuli Sudānas Republikas vēstniecībai, informējot par *B. Mahdi* piemērotajiem pasākumiem un viņa ievietošanu Busmanci aizturēšanas centrā.

21 Vēlāk, kādā datumā, kas lietas materiālos nav precizēts, notika šīs vēstniecības pārstāvja un *B. Mahdi* tikšanās, kuras laikā šis pārstāvis apstiprināja attiecīgās personas identitāti, tomēr atsakoties izsniegt personu apliecinošu dokumentu, kas viņam ļautu izceļot no Bulgārijas. Šķiet, ka šī atteikuma pamatā bija tas, ka *B. Mahdi* nevēlējās atgriezties Sudānā. Attiecīgā persona vēlāk paziņoja Bulgārijas valsts iestādēm, ka nevēlas brīvprātīgi atgriezties Sudānā. Šķiet, ka Sudānas Republikas vēstniecības pārstāvis iesniedzējtiesai apliecināja to, ka šādos apstākļos – ja *B. Mahdi* nevēlas brīvprātīgi atgriezties savā izcelsmes valstī – nav iespējams izsniegt ceļošanas dokumentu.

22 2013. gada 16. augustā Bulgārijas pilsone *M. Ruseva* iesniedza notariāli apliecinātu paziņojumu, kurā apgalvots, ka *B. Mahdi* uzturēšanās laikā Bulgārijā tiks nodrošināti atbilstoši iztikas līdzekļi un izmitināšana, un lūdza direktoram atbrīvot *B. Mahdi* pret galvojumu. Policija šo paziņojumu pārbaudīja un apstiprināja 2013. gada 26. augustā.

23 2013. gada 27. augustā, ņemot vērā *M. Ruseva* paziņojumu, direktors ierosināja savam priekšniekam atcelt rīkojumu par *B. Mahdi* administratīvo aizturēšanu un piemērot vājāku piespiedu pasākumu, proti, "ikmēneša ierašanos Iekšlietu ministrijas vietējā nodaļā", līdz tiks novērsti šķēršļi, lai izpildītu attiecībā uz viņu pieņemto lēmumu par viņa atgriešanu līdz robežai.

24 2013. gada 9. septembrī šis priekšlikums tika noraidīts, pamatojoties uz to, ka *B. Mahdi* Bulgārijā bija ieceļojis nelikumīgi, ka viņam nav uzturēšanās atļaujas Bulgārijā, ka Valsts Bēgļu aģentūra 2012. gada 29. decembrī viņam bija atteikusi piešķirt bēgļa statusu un viņš bija izdarījis pārkāpumu, šķērsojot Bulgārijas un Serbijas robežu vietā, kas tam nav paredzēta.

25 Ne rīkojums par administratīvo aizturēšanu, ne atteikums aizstāt šo rīkojumu ar direktora piedāvātajiem vājākajiem piespiedu pasākumiem netika apstrīdēts.

26 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka Sudānas Republika līdz šim brīdim nav izsniegusi nekāda veida personu apliecinošu dokumentu, kas ļautu *B. Mahdi* izceļot no Bulgārijas, un viņš joprojām atrodas Busmanci aizturēšanas centrā.

27 Pamatlieta tika ierosināta, aptuveni 2014. gada 9. februārī iesniedzot direktora vēstuli un izbeidzoties sākotnējam sešu mēnešu aizturēšanas termiņam, lūdzot iesniedzējtiesai pēc savas ierosmes, pamatojoties uz Likuma par ārvalstniekiem 46.a panta 3. un 4. punktu, lemt par *B. Mahdi* aizturēšanas termiņa pagarināšanu.

28 Iesniedzējtiesa precizē, ka saskaņā ar Likuma par ārvalstniekiem 46.a panta 3. un 4. punktu ik pēc sešiem mēnešiem attiecīgā aizturēšanas centra vadītājs administratīvajai tiesai, kuras pakļautībā ir šis centrs, iesniedz sarakstu ar trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri aizturēšanas centrā ir uzturējušies ilgāk par sešiem mēnešiem, jo to izraidīšanai ir šķēršļi. Beidzoties sešu mēnešu uzturēšanās termiņam aizturēšanas centrā, minētā administratīvā tiesa pēc savas ierosmes slēgtā tiesas sēdē lemj par attiecīgās personas aizturēšanas termiņa pagarināšanu, aizstājošu pasākumu veikšanu vai šīs personas atbrīvošanu.

29 Šajā saistībā iesniedzējtiesa tostarp jautā, vai Bulgārijas tiesībās paredzētā administratīvā procedūra ievietošanas aizturēšanas centrā pārskatīšanai atbilst Savienības tiesībām un Direktīvā 2008/115 noteiktajām prasībām.

30 Iesniedzējtiesa uzskata, ka tās veiktā pārbaude atšķiras atkarībā no tā, vai tā darbojas kā tiesu iestāde vai kā administratīvā iestāde. Ja tā lemj kā tiesu iestāde, tā nevar izskatīt lietu pēc būtības un pārskatīt sākotnējo lēmumu par ievietošanu aizturēšanas centrā, jo saskaņā ar Bulgārijas procesuālajām tiesībām tās uzdevums ir tikai pārbaudīt pamatus attiecīgās personas aizturēšanas termiņa pagarināšanai, kas norādīti direktora vēstulē, ar kuru tiek uzsākta tāda procedūra, kāda ir aplūkota pamatlietā. Minētā tiesa jautā arī par bēgšanas iespējamību tādā gadījumā, kāds ir aplūkots pamatlietā, kad attiecīgā persona, kurai nav personu apliecinošu dokumentu, Bulgārijas valsts iestādēm ir paziņojusi, ka nevēlas atgriezties izcelsmes valstī. Iesniedzējtiesa jautā arī par šīs izcelsmes valsts rīcību. Šajā saistībā tā vaicā, vai tas, ka attiecīgajai personai nav personu apliecinošu dokumentu, var tikt uzskatīts par nesadarbošanos izraidīšanas procesa ietvaros. ņemot vērā visus šos apstākļus, iesniedzējtiesai ir šaubas par to, vai *B. Mahdi* aizturēšanas termiņa pagarinājums ir pamatots.

31 Šādos apstākļos *Administrativen sad Sofia grad* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai Direktīvas 2008/115 15. panta 3. un 6. punkts, lasot tos kopā ar Hartas 6. un 47. pantu saistībā ar tiesībām uz pārbaudi tiesā un efektīvu tiesību aizsardzību tiesā ir jāinterpretē tādējādi, ka:

a) ja administratīvai iestādei saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem ik mēnesi jāpārskata aizturēšana bez skaidri noteikta pienākuma pieņemt administratīvu aktu un pēc savas ierosmes jāiesniedz tiesai saraksts ar trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri izraidīšanas šķēršļu dēļ ir aizturēti ilgāk par tiesību aktos paredzēto maksimālo sākotnēji noteikto aizturēšanas termiņu, pēc individuālajā lēmumā par sākotnēji noteikto aizturēšanu paredzētā laikposma beigām administratīvās iestādes pienākums ir veikt tiešu aizturēšanas pārskatīšanas pasākumu, ņemot vērā Savienības tiesībās paredzētos aizturēšanas termiņa pagarināšanas iemeslus, vai arī atbrīvot attiecīgo personu;

b) ja attiecīgās dalībvalsts tiesību aktos ir paredzēta tiesas, kas izskata lietu, kompetence pēc valsts tiesībās paredzētā maksimālā sākotnēji paredzētā izraidīšanas nolūkos veiktās aizturēšanas termiņa beigām pagarināt aizturēšanas laikposmu, aizstāt to ar vājāku pasākumu vai atbrīvot trešās valsts valstspiederīgo, tiesai tādā situācijā kā pamatlietā ir jāpārbauda, cik likumīgs ir aizturēšanas pārskatīšanas pasākums, kurā ir norādīti tiesiskie un faktiskie iemesli nepieciešamībai pagarināt aizturēšanas termiņu un tā ilgumu, un ir jāpieņem lēmums pēc būtības par aizturēšanas turpināšanu, tās aizstāšanu vai attiecīgās personas atbrīvošanu,

c) ja administratīvās pārskatīšanas aktā ir tikai norādīti iemesli, kuru dēļ nevar tikt izpildīts lēmums par trešās valsts valstspiederīgā izraidīšanu, ar šiem noteikumiem tiesai tiek atļauts pārbaudīt, cik likumīgs attiecībā pret Savienības tiesībās paredzētajiem turēšanas apsardzībā termiņa pagarināšanas iemesliem ir aizturēšanas pārskatīšanas akts, un pieņemt lēmumu pēc būtības par aizturēšanas turpināšanu, tās aizstāšanu vai attiecīgās personas atbrīvošanu, pamatojoties tikai uz administratīvās iestādes minētajiem faktiem un iesniegtajiem pierādījumiem, kā arī trešās valsts valstspiederīgā celtajiem iebildumiem un strīda faktiem?

2) Vai Direktīvas 2008/115 15. panta 1. un 6. punkts tādā situācijā kā pamatlietā ir jāinterpretē tādējādi, ka attiecīgajās valsts tiesībās paredzētais pastāvīgais aizturēšanas pagarināšanas iemesls, proti, tas, ka "attiecīgajai personai nav personu apliecinoša dokumenta", ir saderīgs ar Savienības tiesībām, jo ietilpst abos minētajā 6. punktā minētajos gadījumos, ciktāl, ja saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem šādā gadījumā pastāv pamatots iemesls uzskatīt, ka minētā persona mēģinās izvairīties no lēmuma par izraidīšanu izpildes, kas savukārt šīs dalībvalsts tiesību izpratnē nozīmē bēgšanas iespējamību?

3) Vai Direktīvas 2008/115 15. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkts un 6. punkts, tos lasot kopā ar šīs direktīvas preambulas 2. un 13. apsvērumu par trešās valsts valstspiederīgo pamattiesību un cilvēka cieņas ievērošanu, kā arī samērīguma principa piemērošanu tādā situācijā, kāda aplūkota pamatlietā, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem tiek pieļauts secināt pamatotu bēgšanas iespējamību, jo attiecīgajai personai nav personu apliecinošu dokumentu, viņa ir nelikumīgi šķērsojusi valsts robežu un paziņojusi, ka nevēlas atgriezties savā izcelsmes valstī, lai gan pirms tam aizpildīja deklarāciju par brīvprātīgu atgriešanos savā valstī un norādīja pareizas ziņas par savu identitāti, turklāt šie apstākļi Direktīvas 2008/115 izpratnē saistībā ar atgriešanas lēmuma adresātu attiecas uz jēdzienu "bēgšanas iespējamība", kas valsts tiesībās tiek definēts kā uz faktu pamata dibināts un pamatots pieņēmums, ka attiecīgā persona mēģinās izvairīties no lēmuma par izraidīšanu izpildes?

4) Vai Direktīvas 2008/115 15. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkts, 4. un 6. punkts, tos lasot kopā ar šīs direktīvas preambulas 2. un 13. apsvērumu par trešās valsts valstspiederīgo pamattiesību un cilvēka cieņas ievērošanu, kā arī samērīguma principa piemērošanu tādā situācijā, kāda aplūkota pamatlietā, ir jāinterpretē tādējādi, ka:

   a) trešās valsts valstspiederīgais nesadarbojas lēmuma par izraidīšanu viņa izcelsmes valstī izpildes sagatavošanā, ja viņš savas valsts vēstniecības darbiniekam mutvārdos paziņo, ka nevēlas atgriezties savas izcelsmes valstī, lai gan pirms tam aizpildīja deklarāciju par brīvprātīgu atgriešanos savā valstī un norādīja pareizas ziņas par savu identitāti, un ja kavējas vajadzīgo dokumentu saņemšana no trešās valsts un ir pamatots iemesls izpildīt lēmumu par izraidīšanu, ja attiecīgās valsts vēstniecība šādos apstākļos neizsniedz attiecīgās personas atgriešanās ceļojumam uz tās izcelsmes valsti vajadzīgo dokumentu, lai gan tā ir apstiprinājusi šīs personas identitāti,

   b) gadījumā, ja pamatota iemesla izpildīt lēmumu par izraidīšanu neesamības dēļ tiek atbrīvots trešās valsts valstspiederīgais, kuram nav personu apliecinošu dokumentu, kurš ir nelikumīgi šķērsojis valsts robežu un paziņojis, ka nevēlas atgriezties savas izcelsmes valstī, ir jāuzskata, ka attiecīgajai dalībvalstij ir pienākums izsniegt personas statusu apliecinošu pagaidu dokumentu, ja izcelsmes valsts vēstniecība šādos apstākļos neizsniedz attiecīgās personas atgriešanās ceļojumam uz tās izcelsmes valsti vajadzīgo dokumentu, lai gan ir apstiprinājusi šīs personas identitāti?"

Par steidzamības procedūru

32 *Administrativen sad Sofia-grad* lūdza šim lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu piemērot steidzamības tiesvedību, kas ir paredzēta Tiesas Reglamenta 107. pantā.

33 Iesniedzējtiesa šo lūgumu pamato, norādot, ka pamatlietā aplūkotais trešās valsts valstspiederīgais ir aizturēts un viņa situācija ietilpst LESD V sadaļas par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu piemērošanas jomā. Ņemot vērā *B. Mahdi* situāciju, Tiesas sniegtā atbilde uz prejudiciālajiem jautājumiem būtiski ietekmēšot jautājumu, vai ir pamats viņu paturēt Busmanci aizturēšanas centrā vai arī viņš ir jāatbrīvo. Minētā tiesa norāda, ka lēmums par attiecīgās personas aizturēšanas termiņa pagarināšanu esot jāpieņem pēc iespējas īsākā laikā.

34 Šajā saistībā ir jākonstatē, pirmkārt, ka šīs lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Direktīvas 2008/115, uz kuru attiecas LESD V sadaļas trešā daļa, interpretāciju. Tādējādi tam var piemērot Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23.a pantā un Reglamenta 107. pantā paredzēto steidzamības procedūru.

35 Otrkārt, kā uzsver iesniedzējtiesa, ir jākonstatē, ka *B. Mahdi* šobrīd ir atņemta brīvība un, izskatot pamatlietu, rezultāts var būt tāds, ka viņa brīvības atņemšana nekavējoties tiks izbeigta.

36 Ņemot vērā iepriekš minēto, pēc tiesneša referenta priekšlikuma, uzklausījusi ģenerāladvokātu, Tiesas trešā palāta nolēma apmierināt iesniedzējtiesas lūgumu par steidzamības tiesvedības piemērošanu šim lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmā jautājuma a) daļu

37 Sava pirmā jautājuma a) daļā iesniedzējtiesa jautā, vai Direktīvas 2008/115 15. panta 3. un 6. punkts, lasot tos kopsakarā ar Hartas 6. un 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka kompetentās iestādes lēmumam, kas pieņemts trešās valsts valstspiederīgā sākotnējās aizturēšanas maksimālā laikposma beigās, lemjot par šīs aizturēšanas turpināšanu, ir jābūt pieņemtam ar rakstveida aktu, kurā norādīti faktiskie un juridiskie iemesli, kas šo lēmumu pamato.

38 Vispirms ir jānorāda, ka saskaņā ar LESD 79. panta 2. punktu Direktīvas 2008/115 mērķis, kā tas izriet no tās preambulas 2. un 11. apsvēruma, ir noteikt efektīvu izraidīšanas un atgriešanas politiku, kas balstīta uz kopīgam tiesību normām un tiesiskām garantijām, lai attiecīgo personu atgriešana notiktu humānā veidā un pilnībā ievērojot viņu pamattiesības un cieņu.

39 Tādējādi šajā direktīvā ieviestās procedūras trešo valstu valstspiederīgo, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, atgriešanai ir kopīgas tiesību normas un procedūras, kas ir jāpiemēro dalībvalstīs, atgriežot šos valstspiederīgos. Dalībvalstīm vairākos jautājumos ir novērtējuma brīvība, ieviešot minētās direktīvas noteikumus, ņemot vērā valsts tiesību īpatnības.

40 Saskaņā ar šīs pašas direktīvas preambulas 6. apsvērumu dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai, pārtraucot trešo valstu valstspiederīgo nelikumīgu uzturēšanos, tās izmantotu taisnīgu un pārskatāmu procedūru. Tāpat saskaņā ar šo apsvērumu un Savienības tiesību vispārējiem principiem lēmumi atbilstīgi Direktīvai 2008/115 būtu jāpieņem, katru gadījumu izskatot atsevišķi un pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, kas nozīmē, ka būtu jāņem vērā arī citi faktori, ne tikai tie, kas saistīti ar nelegālu uzturēšanos.

41 Saskaņā ar Direktīvas 2008/115 15. panta 2. punktu trešās valsts valstspiederīgā sākotnējā aizturēšana, kas nevar pārsniegt maksimāli noteikto sešu mēnešu termiņu, ir jānosaka administratīvajai vai tiesu iestādei ar rakstveida aktu, kurā norādīti faktiskie un juridiskie iemesli, kuri ir lēmuma par aizturēšanu pamatā (šajā ziņā skat. spriedumu *G.* un *R.*, C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, 29. punkts).

42 Saskaņā ar minētās direktīvas 15. panta 6. punktu šo sākotnējo aizturēšanu var pagarināt saskaņā ar valsts tiesībām uz noteiktu laiku, kas nepārsniedz papildu divpadsmit mēnešus, ja ir izpildīti atsevišķi nosacījumi pēc būtības. Saskaņā ar minētā panta 5. punktu jebkāda veida aizturēšana, kas pārsniedz sešus mēnešus, ir jāuzskata par pagarinātu aizturēšanu šīs pašas direktīvas 15. panta 3. punkta izpratnē.

43 Turklāt Direktīvas 2008/115 15. panta 3. punktā ir paredzēts, ka visos gadījumos trešās valsts valstspiederīgā aizturēšanu pārskata ar pamatotu regularitāti vai nu pēc attiecīgās personas pieteikuma saņemšanas, vai *ex officio*. Pagarinātas aizturēšanas gadījumā pārskatīšanu uzrauga tiesu iestāde.

44 No visām šīm tiesību normām izriet, ka vienīgā prasība, kas attiecībā uz rakstveida akta pieņemšanu ir tieši noteikta Direktīvas 2008/115 15. pantā, ir aprakstīta šī panta 2. punktā, proti, ka par aizturēšanu ir jāizdod rīkojums rakstveida akta formā un tajā ir jānorāda faktiskie un juridiskie iemesli. Šī prasība pieņemt lēmumu rakstveidā ir jāsaprot tādējādi, ka tā noteikti attiecas uz ikvienu lēmumu par aizturēšanas pagarināšanu, ņemot vērā, ka, pirmkārt, aizturēšanai un tās pagarināšanai ir analoga iedaba, jo to abu rezultātā attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam tiek atņemta brīvība, lai sagatavotu viņa atgriešanu un/vai turpinātu viņa izraidīšanu, un, otrkārt, katrā no šiem abiem gadījumiem šim valstspiederīgajam ir jābūt iespējai uzzināt attiecībā uz viņu pieņemtā lēmuma pamatojumu.

45 No Tiesas judikatūras izriet, ka šī pienākuma paziņot pamatojumu ievērošana ir nepieciešama, gan lai ļautu attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam pēc iespējas labāk aizstāvēt savas tiesības un, zinot visus apstākļus, nolemt, vai ir derīgi vērsties attiecīgajā tiesā, gan lai ļautu šai tiesai pilnībā pārbaudīt attiecīgā akta tiesiskumu (šajā ziņā skat. spriedumu *Heylens* u.c., 222/86, EU:C:1987:442, 15. punkts, kā arī *Kadi* un *Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija, C-402/05 P un C-415/05 P, EU:C:2008:461, 337. punkts).

46 Jebkāda cita veida Direktīvas 2008/115 15. panta 2. un 6. punkta interpretācija nozīmētu, ka trešās valsts valstspiederīgajam būtu grūtāk apstrīdēt attiecībā uz viņa pieņemtā lēmuma par aizturēšanas pagarināšanu tiesiskumu, nekā apstrīdēt sākotnējo lēmumu par aizturēšanu, un tas apdraudētu pamattiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību.

47 Tomēr ir jāprecizē, ka šīs direktīvas 15. panta noteikumos nav pieprasīts, lai tiktu pieņemts rakstveida "pārskatīšanas akts" saskaņā ar iesniedzējtiesas izmantoto terminoloģiju pirmā jautājuma a) daļā. Tādējādi iestādēm, kas ar pamatotu regularitāti veic trešās valsts valstspiederīgā aizturēšanas pārskatīšanu, piemērojot minētās direktīvas 15. panta 3. punkta pirmo teikumu, nav pienākuma katras pārskatīšanas laikā pieņemt īpašu aktu rakstveida formā, kurā ietilptu faktisko un tiesisko iemeslu izklāsts, kas pamato šo aktu.

48 Līdz ar to ir jāprecizē, ka gadījumā, ja iestāde, kurai ir jāveic pārskatīšanas procedūra šīs pašas direktīvas 15. panta 5. punktā atļautā sākotnējā aizturēšanas maksimālā laikposma beigās, lemj par šīs aizturēšanas turpināšanu, tai lēmums ir jāpieņem ar pamatotu rakstveida aktu. Šādā gadījumā aizturēšanas pārskatīšana un lēmuma par aizturēšanas turpināšanu pieņemšana notiek viena un tā paša procesuālā posma laikā. Tādējādi šim lēmumam ir jāatbilst prasībām, kas izriet no Direktīvas 2008/115 15. panta 2. punkta.

49 Tomēr ne no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, ne no Bulgārijas sniegtajiem apsvērumiem tiesas sēdes laikā skaidri neizriet, vai sarakstā, kuru direktors nosūtīja iesniedzējtiesai sākotnējās aizturēšanas maksimālā laikposma beigās, bija lēmums par attiecīgās personas aizturēšanas turpināšanu. Ja izrādās, ka, izstrādājot šo sarakstu, direktors tostarp ir lēmis par aizturēšanas turpināšanu, minētajam sarakstam arī ir jāatbilst šī sprieduma 44. punktā norādītajām prasībām. Iesniedzējtiesai ir jāveic nepieciešamās pārbaudes šajā sakarā. Šāds lēmums visos gadījumos ir jāpārbauda tiesu iestādei atbilstoši minētās direktīvas 15. panta 3. punktam.

50 Turklāt arī jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tad, ja nav Savienības tiesību normu par aizturēšanas pārskatīšanas akta procesuālajiem noteikumiem, atbilstoši procesuālās autonomijas principam dalībvalstu kompetencē ietilpst noteikt šos noteikumus, tomēr nodrošinot pamattiesību ievērošanu un ar šo aktu saistītā Savienības tiesiskā regulējuma pilnīgu efektivitāti (pēc analoģijas skat. spriedumu *N.*, C-604/12, EU:C:2014:302, 41. punkts).

51 No tā izriet, ka Savienības tiesībām nav pretrunā tas, ka valsts tiesiskajā regulējumā, ievērojot šos principus, iestādei, kas ar pamatotu regularitāti pārskata trešās valsts valstspiederīgā aizturēšanu atbilstoši Direktīvas 2008/115 15. panta 3. punkta pirmajam teikumam, ir paredzēts pienākums katras pārskatīšanas beigas pieņemt īpašu aktu, kurā ir ietverti faktiskie un tiesiskie iemesli tā pamatojumam. Šāds pienākums izrietot tikai no valsts tiesībām.

52 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmā jautājuma a) daļu ir jāatbild, ka Direktīvas 2008/115 15. panta 3. un 6. punkts, tos lasot kopsakarā ar Hartas 6. un 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka katram lēmumam, kuru kompetentā iestāde pieņem par aizturēšanas turpināšanu, beidzoties trešās valsts valstspiederīgā sākotnējās aizturēšanas maksimālajam laikposmam, ir jābūt rakstveida akta formā un tajā ir jāietver faktiskie un tiesiskie iemesli šī lēmuma pamatojumam.

Par pirmā jautājuma b) un c) daļu

53 Pirmā jautājuma b) un c) daļā iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2008/115 15. panta 3. un 6. punkts, lasot tos kopsakarā ar Hartas 6. un 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka pārbaudei, kas jāveic tiesu iestādei, kurā ir iesniegts pieteikums par trešās valsts valstspiederīgā aizturēšanas pagarināšanu, ir jāļauj šai iestādei katrā atsevišķā gadījumā pēc būtības lemt par attiecīgā valstspiederīgā aizturēšanas pagarināšanu, par iespēju aizstāt aizturēšanu ar vājāku piespiedu pasākumu vai šī valstspiederīgā atbrīvošanu, ja turklāt minētajai iestādei ir pilnvaras pamatoties uz administratīvās iestādes, kas tajā vērsusies, sniegtajiem faktiem un pierādījumiem, kā arī uz apsvērumiem, kurus, iespējams, sniedzis minētais valstspiederīgais.

54 Vispirms ir jānorāda, ka Tiesa jau ir nospriedusi, ka Direktīvas 2008/115 15. pants ir beznosacījuma un pietiekami precīzs, lai nebūtu nepieciešami nekādi īpaši papildu elementi tā ieviešanai dalībvalstīs (šajā ziņā skat. spriedumu *El Dridi*, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, 47. punkts).

55 Kā izriet no Direktīvas 2008/115 preambulas 13., 16., 17. un 24. apsvēruma, visa veida aizturēšanu, kam ir piemērojama šī direktīva, stingri ierobežo minētās direktīvas IV nodaļas noteikumi, lai nodrošinātu, pirmkārt, samērīguma principa ievērošanu, ciktāl tas attiecas uz izmantotajiem pamatiem un vēlamajiem mērķiem, un, otrkārt, attiecīgo trešo valstu valstspiederīgo pamattiesību ievērošanu.

56 Turklāt, kā tika atgādināts šī sprieduma 43. punktā, no Direktīvas 2008/115 15. panta 3. punkta skaidri izriet, ka visa veida trešās valsts valstspiederīgā aizturēšanas pagarināšanas pārskatīšana ir jāpārbauda tiesu iestādei. Tādējādi ir jānorāda, ka tiesu iestādei, kas lemj par iespēju pagarināt sākotnējo aizturēšanas termiņu, noteikti ir jāpārbauda minētā aizturēšana, pat ja šo pārbaudi tieši nav pieprasījusi iestāde, kas tajā vērsusies, un pat tad, ja attiecīgā valstspiederīgā aizturēšanu iestāde, kas ir izdevusi rīkojumu par sākotnējo aizturēšanu, jau ir pārskatījusi.

57 Tomēr Direktīvas 2008/115 15. panta 3. punktā nav precizēts minētās pārbaudes raksturs. Tādējādi ir jāatgādina principi, kas izriet no šīs direktīvas 15. panta un kas ir piemērojami pamatlietā izskatāmajā procedūrā, un kas tādējādi ir jāņem vērā tiesu iestādei, veicot šo pašu pārbaudi.

58 Pirmkārt, no minētās direktīvas 15. panta 6. punktā norādītajiem nosacījumiem pēc būtības izriet, ka sākotnējās aizturēšanas laikposmu var pagarināt tikai tad, ja, neraugoties uz visiem attiecīgās dalībvalsts pamatotiem centieniem, ir iespējams, ka izraidīšanas procedūra ieilgst vai nu attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā nesadarbošanās dēļ, vai dēļ kavēšanās, kas radusies, iegūstot nepieciešamos dokumentus no trešās valsts. Par šādu pagarināšanu lemj atbilstoši valsts tiesībām, un tā nekādā ziņā nedrīkst pārsniegt papildu divpadsmit mēnešus.

59 Otrkārt, šīs pašas direktīvas 15. panta 6. punkts ir jālasa kopā ar tās 15. panta 4. punktu, kurā ir precizēts, ka, ja šķiet, ka tiesisku vai citu apsvērumu dēļ izraidīšanai vairs nav pamatota iemesla, vai ja Direktīvas 2008/115 15. panta 1. punktā paredzētie nosacījumi vairs netiek izpildīti, attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā aizturēšanu vairs neuzskata par pamatotu un šo valstspiederīgo nekavējoties atbrīvo.

60 Attiecībā uz pirmo prasību, kas izriet no minētās direktīvas 15. panta 4. punkta, Tiesa jau ir precizējusi, ka, lai varētu uzskatīt, ka ir "pamatots iemesls izraidīšanai" šīs tiesību normas izpratnē, ir nepieciešams, lai brīdī, kad valsts tiesa pārskata aizturēšanas tiesiskumu, pastāvētu faktisks iemesls, lai varētu sekmīgi veikt izraidīšanu, ņemot vērā Direktīvas 2008/115 15. panta 5. un 6. punktā minētos termiņus (šajā ziņā skat. spriedumu *Kadzoev*, C-357/09 PPU, EU:C:2009:741, 65. punkts).

61 Ar otru prasību, kas izriet no Direktīvas 2008/115 15. panta 4. punkta, tiek pieprasīts pārskatīt šīs direktīvas 15. panta 1. punktā norādītos nosacījumus pēc būtības, kas ir izmantoti par attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā sākotnējā lēmuma par aizturēšanu pamatojumu. Tādējādi iestādei, kas lemj par iespējamu šī valstspiederīgā aizturēšanas pagarināšanu vai iespējamu viņa atbrīvošanu, ir jānosaka, pirmkārt, vai atsevišķā gadījumā efektīvi var piemērot citus pienācīgus, bet vājākus piespiedu pasākumus nekā aizturēšana, otrkārt, vai pastāv minētā valstspiederīgā bēgšanas iespējamība un, treškārt, vai pēdējais minētais izvairās vai traucē sagatavot viņa atgriešanu vai izraidīšanas procedūru.

62 No tā izriet, ka tiesu iestādei, kas lemj par aizturēšanas termiņa pagarināšanas pieteikumu, ir jābūt iespējai lemt par ikvienu nozīmīgo faktisko un tiesisko apstākli, lai noteiktu, vai aizturēšanas termiņa pagarināšana ir pamatota, ņemot vērā šī sprieduma 58.–61. punktā norādītās prasības, – tam ir nepieciešams padziļināti izvērtēt katram gadījumam raksturīgos faktiskos apstākļus. Ja, ņemot vērā šīs prasības, sākotnēji noteiktā aizturēšana vairs nav pamatota, kompetentajai tiesu iestādei ir jābūt iespējai ar savu lēmumu aizstāt administratīvās iestādes lēmumu vai, attiecīgā gadījumā, tās tiesu iestādes lēmumu, kas ir izdevusi rīkojumu par sākotnējo aizturēšanu, un lemt par iespēju izdot rīkojumu par aizstājošu pasākumu vai attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā atbrīvošanu. Šim nolūkam tiesu iestādei, kas lemj par aizturēšanas termiņa pagarināšanas pieteikumu, ir jāspēj ņemt vērā gan administratīvās iestādes, kas ir izdevusi rīkojumu par sākotnējo aizturēšanu, norādītos faktiskos apstākļus un pierādījumus, gan jebkādus apsvērumus, kurus, iespējams, iesniegs attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais. Turklāt tai ir jāspēj veikt pētījumu par jebkādiem citiem apstākļiem, kas ir būtiski lēmuma pieņemšanai, gadījumā, ja tā to uzskatītu par nepieciešamu. No tā izriet, ka tiesu iestādes pilnvaras, veicot pārbaudi, nekādā gadījumā nevar būt ierobežotas tikai ar attiecīgās administratīvās iestādes norādītajiem apstākļiem.

63 Ar jebkādu citu Direktīvas 2008/115 15. panta interpretāciju tiktu atņemta lietderīgā iedarbība šī panta 4. un 6. punktam un šīs direktīvas 15. panta 3. punkta otrajā teikumā paredzētajai pārbaudei tiesā tiktu atņemts tās saturs, tādējādi apdraudot minētās direktīvas mērķu sasniegšanu.

64 Tādējādi uz pirmā jautājuma b) un c) daļu ir jāatbild, ka Direktīvas 2008/115 15. panta 3. un 6. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pārbaudei, kas jāveic tiesu iestādei, kas izskata pieteikumu par trešās valsts valstspiederīgā aizturēšanas pagarināšanu, ir jāļauj šai iestādei katrā atsevišķā gadījumā pēc būtības lemt par attiecīgā valstspiederīgā aizturēšanas pagarināšanu, par iespēju aizstāt aizturēšanu ar vājāku piespiedu pasākumu vai šī valstspiederīgā atbrīvošanu, turklāt minētajai iestādei ir pilnvaras pamatoties uz administratīvās iestādes, kas tajā vērsusies, sniegtajiem faktiem un pierādījumiem, kā arī uz faktiem, pierādījumiem un apsvērumiem, kas tai, iespējams, tiktu iesniegti šīs procedūras laikā.

Par otro un trešo jautājumu

65 Uzdodot otro un trešo jautājumu, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2008/115 15. panta 1. un 6. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, kāds ir aplūkots pamatlietā, saskaņā ar kuru sākotnējo sešu mēnešu aizturēšanas laikposmu var pagarināt, pamatojoties tikai uz to, ka attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam nav personu apliecinošu dokumentu un ka tādējādi pastāv minētā valstspiederīgā bēgšanas iespējamība.

66 Pirmkārt, ir jāatgādina, ka bēgšanas iespējamības jēdzienu ierobežo Direktīvas 2008/115 3. panta 7. punkts, kurā tā ir definēta kā fakts, ka attiecīgā gadījumā, pamatojoties uz tiesību aktos noteiktiem objektīviem kritērijiem, ir iemesls uzskatīt, ka trešās valsts valstspiederīgais, uz ko attiecas atgriešanās procedūras, varētu aizbēgt.

67 Otrkārt, šādas bēgšanas iespējamības esamība ir viens no iemesliem, kas ir tieši uzskaitīti Direktīvas 2008/115 15. panta 1. punktā kā tādi, kas pamato trešās valsts valstspiederīgā, kuram ir piemērota atgriešanas procedūra, aizturēšanu, lai sagatavotu atgriešanu vai veiktu izraidīšanu. Kā tika atgādināts šī sprieduma 61. punktā, šajā tiesību normā ir precizēts, ka šāda aizturēšana var notikt tikai tad, ja attiecīgajā gadījumā efektīvi nevar piemērot citus, bet vājākus piespiedu pasākumus.

68 Treškārt, kā tika atgādināts šī sprieduma 58. punktā, rīkojumu par aizturēšanas termiņa pagarināšanu atbilstoši minētās direktīvas 15. panta 6. punktam var izdot tikai tad, ja ir iespējams, ka izraidīšanas procedūra ieilgst vai nu attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā nesadarbošanās dēļ, vai dēļ kavēšanās, kas radusies, iegūstot nepieciešamos dokumentus no trešās valsts, tomēr neminot gadījumu, kad attiecīgajai personai nav personu apliecinošu dokumentu.

69 Turklāt, kā tika konstatēts šī sprieduma 61. punktā, pirms jebkāda lēmuma par trešās valsts valstspiederīgā aizturēšanas termiņa pagarināšanu un, attiecīgi, Direktīvas 2008/115 15. panta 6. punktā paredzēto faktisko apstākļu esamību, pieņemšanas ir jāpārskata nosacījumi pēc būtības, kas ir izmantoti par attiecīgā valstspiederīgā sākotnējās aizturēšanas pamatojumu, – tam ir nepieciešams, lai tiesu iestāde, veicot šīs direktīvas 15. panta 3. punkta otrajā teikumā paredzēto pārbaudi, izvērtētu apstākļus, kas ir par pamatu tam, ka sākotnēji tika konstatēta bēgšanas iespējamības esamība.

70 Turklāt, ka Tiesa jau ir konstatējusi, ikvienam izvērtējumam saistībā ar bēgšanas iespējamību ir jābūt pamatotam ar attiecīgās personas gadījuma individuālu pārbaudi (skat. spriedumu *Sagor*, C-430/11, EU:C:2012:777, 41. punkts). Turklāt saskaņā ar Direktīvas 2008/115 preambulas 6. apsvērumu lēmumi saskaņā ar šo direktīvu būtu jāpieņem, izvērtējot katru gadījumu un ņemot vērā objektīvus kritērijus.

71 Šajā gadījumā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka Bulgārijas tiesībās – Likuma par ārvalstniekiem papildu noteikumu 1. punkta 4.c apakšpunktā – ir paredzēts, ka trešās valsts valstspiederīgā, kuram ir piemērots piespiedu administratīvais pasākums, bēgšanas iespējamības esamība ir pierādīta, ja, ņemot vērā faktiskos apstākļus, ir ticams iemesls uzskatīt, ka attiecīgais valstspiederīgais var izvairīties no piespriestā pasākuma izpildes. Objektīvie kritēriji, kas var radīt šādu risku, ir ietverti minētajā 4.c apakšpunktā, un tajos tostarp ir iekļauts apstāklis, ka ieinteresētajai personai nav nekāda personu apliecinoša dokumenta.

72 Tādējādi iesniedzējtiesai ir jānovērtē attiecīgā valstspiederīgā situācijas faktiskie apstākļi, lai, pārskatot Direktīvas 2008/115 15. panta 1. punktā paredzētos nosacījumus, noteiktu, vai, kā ierosina direktors pamatlietā, šim valstspiederīgajam var efektīvi piemērot vājāku piespiedu pasākumu, un gadījumā, ja tas nebūtu iespējams, noteiktu, vai joprojām pastāv šīs personas bēgšanas iespējamība. Tikai šajā pēdējā gadījumā šī tiesa var ņemt vērā personu apliecinošu dokumentu neesamību.

73 No iepriekš minētā izriet, ka tas, ka attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam nav personu apliecinošu dokumentu, pats par sevi nevar pamatot Direktīvas 2008/115 15. panta 6. punktā paredzēto aizturēšanas termiņa pagarināšanu.

74 Tādējādi uz otro un trešo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2008/115 15. panta 1. un 6. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, kāds ir aplūkots pamatlietā, saskaņā ar kuru sākotnējo sešu mēnešu aizturēšanas laikposmu var pagarināt, pamatojoties tikai uz to, ka attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam nav personu apliecinošu dokumentu un ka tādējādi pastāv minētā valstspiederīgā bēgšanas iespējamība. Iesniedzējtiesai pašai ir katrā atsevišķā gadījumā jāizvērtē izskatāmās lietas faktiskie apstākļi, lai noteiktu, vai šim valstspiederīgajam var efektīvi piemērot vājāku piespiedu pasākumu un vai pastāv pēdējā minētā bēgšanas iespējamība.

Par ceturtā jautājuma a) daļu

75 Ar ceturtā jautājuma a) daļu iesniedzējtiesa vaicā, vai Direktīvas 2008/115 15. panta 6. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka trešās valsts valstspiederīgais, kurš tādos apstākļos, kādi aplūkoti pamatlietā, nav saņēmis personu apliecinošu dokumentu, kas ļautu viņu izraidīt no attiecīgās dalībvalsts, pierāda "atsacīšanos sadarboties" šīs direktīvas izpratnē.

76 Attiecībā uz *B. Mahdi* situāciju nav šaubu par to, ka viņam nav personu apliecinošu dokumentu un ka Sudānas Republikas vēstniecība atteicās izsniegt viņam šādu dokumentu, kas ļautu izpildīt lēmumu par izraidīšanu.

77 Tādējādi ar ceturtā jautājuma a) daļu Tiesai tiek lūgts norādīt, vai Sudānas Republikas vēstniecības atteikumā izsniegt *B. Mahdi* personu apliecinošus dokumentus pēc tam, kad viņš paziņoja, ka nevēlas atgriezties savā izcelsmes valstī, var būt vainojama attiecīgā persona. Apstiprinošas atbildes gadījumā Tiesa tiek aicināta precizēt, vai *B. Mahdi* uzvedība var tikt kvalificēta kā atsacīšanās sadarboties no viņa puses Direktīvas 2008/115 15. panta 6. punkta izpratnē, kas pamatotu, ka attiecīgās personas aizturēšanas termiņš tiek pagarināts par papildu laikposmu, kas nepārsniedz divpadsmit mēnešus.

78 Šajā saistībā ir jāatgādina, ka valsts tiesai ir jākonstatē fakti, ar kuriem ir saistīts pamata strīds, un jāizdara no tiem secinājumi, lai pieņemtu atbilstošu lēmumu (tostarp skat. spriedumu *WWF* u.c., C-435/97, EU:C:1999:418, 32. punkts, kā arī *Danosa*, C-232/09, EU:C:2010:674, 33. punkts).

79 Sadalot kompetences starp Savienības tiesām un valsts tiesām, principā valsts tiesas kompetencē ir pārliecināties, ka, faktiskie nosacījumi, kas liek piemērot Kopienu normu, ir ievēroti tajā izskatāmajā lietā, tomēr Tiesa vajadzības gadījumā, izskatot lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, var sniegt norādes, lai valsts tiesai palīdzētu veikt interpretāciju (šajā ziņā skat. spriedumus *Haim*, C-424/97, EU:C:2000:357, 58. punkts; *Vatsouras* un *Koupatantze*, C-22/08 un C-23/08, EU:C:2009:344, 23. punkts, kā arī Danosa, EU:C:2010:674, 34. punkts).

80 Šajos apstākļos Tiesai ir jāatbild uz iesniedzējtiesas uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, atstājot pēdējās minētās ziņā pārbaudīt tās izskatāmās pamatlietas konkrētos faktus un tostarp noskaidrot, vai personu apliecinošu dokumentu neesamības pamatā ir tikai tas, ka *B. Mahdi* ir atsaucis savu paziņojumu par brīvprātīgu atgriešanos (pēc analoģijas skat. spriedumu Danosa, EU:C:2010:674, 36. punkts).

81 Šajā saistībā ir jānorāda, kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, ka *B. Mahdi* sadarbojās ar Bulgārijas iestādēm attiecībā uz viņa identitātes noskaidrošanu un izraidīšanas procesu. Tomēr viņš atsauca savu paziņojumu par brīvprātīgu atgriešanos.

82 Jāatgādina, ka "atsacīšanas sadarboties" jēdziens Direktīvas 2008/115 15. panta 6. punkta izpratnē nosaka, ka iestādei, lemjot par trešās valsts valstspiederīgā aizturēšanas termiņa pagarināšanu, ir jāpārbauda, pirmkārt, šī valstspiederīgā uzvedība šajā sākotnējās aizturēšanas laikā, lai noteiktu, vai viņš nav sadarbojies ar kompetentajām iestādēm saistībā ar izraidīšanas procedūras īstenošanu, un, otrkārt, iespējamība, ka izraidīšanas procedūra ieilgst minētā valstspiederīgā uzvedības dēļ. Ja pēdējā

minētā izraidīšana ir vai bija ilgāka, nekā paredzēts cita iemesla dēļ, starp attiecīgā valstspiederīgā uzvedību un attiecīgo procedūru nevar noteikt nekādu cēloņsakarību un tādējādi nevar noteikt nekāda veida attiecīgā valstspiederīgā atsacīšanos sadarboties.

83 Turklāt Direktīvas 2008/115 15. panta 6. punktā ir pieprasīts, lai pirms izvērtēšanas, vai attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais ir pierādījis atsacīšanos sadarboties, attiecīgā iestāde varētu pierādīt, ka izraidīšanas procedūra ir ieilgusi, neraugoties uz visiem pamatotajiem centieniem, kas nozīmē, ka pamatlietā attiecīgajai dalībvalstij bija un joprojām ir aktīvi jācenšas saņemt šī valstspiederīgā personu apliecinošos dokumentus.

84 No iepriekš minētā izriet, ka, lai konstatētu, ka attiecīgā dalībvalsts ir veikusi pamatotus centienus, lai īstenotu izraidīšanas procedūru, un ka no attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā puses pastāv atsacīšanās sadarboties, ir nepieciešams detalizēti izvērtēt ar visu sākotnējās aizturēšanas laikposmu saistītos faktiskos apstākļus. Šāds izvērtējums ir faktu jautājums, kas, kā tas jau tika atgādināts, neietilpst Tiesas kompetencē saistībā ar LESD 267. pantā noteikto procedūru un ir jāveic valsts tiesai (spriedums *Merluzzi*, 80/71, EU:C:1972:24, 10. punkts).

85 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz ceturtā jautājuma a) daļu ir jāatbild, ka Direktīvas 2008/115 15. panta 6. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka var uzskatīt, ka trešās valsts valstspiederīgais, kurš tādos apstākļos, kādi aplūkoti pamatlietā, nav saņēmis personu apliecinošu dokumentu, kas ļautu viņu izraidīt no attiecīgās dalībvalsts, pierāda "atsacīšanos sadarboties" šīs tiesību normas izpratnē tikai tad, ja, izvērtējot minētā valstspiederīgā uzvedību aizturēšanas periodā, izriet, ka viņš nav sadarbojies, lai īstenotu izraidīšanas procedūru, un ka ir iespējams, ka šīs uzvedības dēļ šī procedūra ieilgst, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Par ceturtā jautājuma b) daļu

86 Ar ceturtā jautājuma b) daļu iesniedzējtiesa vaicā, vai Direktīvas 2008/115 15. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstij ir pienākums izsniegt atsevišķu uzturēšanās atļauju vai citu atļauju, ar kuru trešās valsts valstspiederīgajam, kuram nav personu apliecinošu dokumentu un kurš šādus dokumentus nav ieguvis savā izcelsmes valstī, tiek piešķirtas uzturēšanās tiesības, pēc tam, kad valsts tiesa šo valstspiederīgo ir atbrīvojusi, pamatojoties uz to, ka vairs nav pamatotu iemeslu izraidīšanai šīs direktīvas 15. panta 4. punkta izpratnē.

87 Kā izriet no Direktīvas 2008/115 mērķa, kas ir atgādināts šī sprieduma 38. punktā, tās mērķis nav regulēt tādu trešās valsts valstspiederīgo, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, uzturēšanās nosacījumus dalībvalstī, kuru atgriešanas lēmumu nevar vai nevarēja izpildīt.

88 Tomēr Direktīvas 2008/115 6. panta 4. punkts ļauj dalībvalstīm piešķirt atsevišķu uzturēšanās atļauju vai citu atļauju, kas dod tiesības uzturēties trešās valsts valstspiederīgajam, kurš nelikumīgi uzturas to teritorijā, ar līdzjūtību saistītu iemeslu, humānu vai citu iemeslu dēļ. Tāpat šīs direktīvas preambulas 12. apsvērumā ir paredzēts, ka dalībvalstīm trešo valstu valstspiederīgajiem, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi un kuriem vēl nevar piemērot izraidīšanu, būtu jāizsniedz rakstisks apstiprinājums par viņu situāciju. Dalībvalstīm ir plaša brīvība, nosakot šī rakstiskā apstiprinājuma formu un modeli.

89 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz ceturtā jautājuma b) daļu ir jāatbild, ka Direktīva 2008/115 ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstij nevar noteikt pienākumu izsniegt atsevišķu uzturēšanās atļauju vai citu atļauju, ar kuru trešās valsts valstspiederīgajam, kuram nav personu apliecinošu dokumentu un kurš šādus dokumentus nav ieguvis savā izcelsmes valstī, tiek piešķirtas uzturēšanās tiesības, pēc tam, kad valsts tiesa šo valstspiederīgo ir atbrīvojusi, pamatojoties uz to, ka vairs nav pamatotu iemeslu izraidīšanai šīs direktīvas 15. panta 4. punkta izpratnē. Tomēr šai dalībvalstij šādā gadījumā minētajam valstspiederīgajam ir jāizsniedz rakstisks apstiprinājums par viņa situāciju.

Par tiesāšanās izdevumiem

90 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) **Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 16. decembra Direktīvas 2008/115/EK par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, 15. panta 3. un 6. punkts, lasot tos kopā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 6. un 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka katram lēmumam, kuru kompetentā iestāde pieņem par aizturēšanas turpināšanu, beidzoties trešās valsts valstspiederīgā sākotnējās aizturēšanas maksimālajam laikposmam, ir jābūt rakstveida akta formā un tajā ir jāietver faktiskie un tiesiskie iemesli šī lēmuma pamatojumam;**

2) **Direktīvas 2008/115 15. panta 3. un 6. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pārbaudei, kas jāveic tiesu iestādei, kas izskata pieteikumu par trešās valsts valstspiederīgā aizturēšanas pagarināšanu, ir jāļauj šai iestādei katrā atsevišķā gadījumā pēc būtības lemt par attiecīgā valstspiederīgā aizturēšanas pagarināšanu, par iespēju aizstāt aizturēšanu ar vājāku piespiedu pasākumu vai šī valstspiederīgā atbrīvošanu, turklāt minētajai iestādei ir pilnvaras pamatoties uz administratīvās iestādes, kas tajā vērsusies, sniegtajiem faktiem un pierādījumiem, kā arī uz faktiem, pierādījumiem un apsvērumiem, kas tai, iespējams, tiktu iesniegti šīs procedūras laikā;**

3) **Direktīvas 2008/115 15. panta 1. un 6. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, kāds ir aplūkots pamatlietā, saskaņā ar kuru sākotnējo sešu mēnešu aizturēšanas laikposmu var pagarināt, pamatojoties tikai uz to, ka attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam nav personu apliecinošu dokumentu un ka tādējādi pastāv minētā valstspiederīgā bēgšanas iespējamība. Iesniedzējtiesai pašai ir katrā atsevišķā gadījumā jāizvērtē izskatāmās lietas faktiskie apstākļi, lai noteiktu, vai šim valstspiederīgajam var efektīvi piemērot vājāku piespiedu pasākumu un vai pastāv pēdējā minētā bēgšanas iespējamība;**

4) **Direktīvas 2008/115 15. panta 6. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka var uzskatīt, ka trešās valsts valstspiederīgais, kurš tādos apstākļos, kādi aplūkoti pamatlietā, nav saņēmis personu apliecinošu dokumentu, kas ļautu viņu izraidīt no attiecīgās dalībvalsts, pierāda "atsacīšanos sadarboties" šīs tiesību normas izpratnē tikai tad, ja, izvērtējot minētā valstspiederīgā uzvedību aizturēšanas periodā, izriet, ka viņš nav sadarbojies, lai īstenotu izraidīšanas procedūru, un ka ir iespējams, ka šīs uzvedības dēļ šī procedūra ieilgst, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai;**

5) **Direktīva 2008/115 ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstij nevar noteikt pienākumu izsniegt atsevišķu uzturēšanās atļauju vai citu atļauju, ar kuru trešās valsts valstspiederīgajam, kuram nav personu apliecinošu dokumentu un kurš šādus dokumentus nav ieguvis savā izcelsmes valstī, tiek piešķirtas uzturēšanās tiesības, pēc tam, kad valsts tiesa šo valstspiederīgo ir atbrīvojusi, pamatojoties uz to, ka vairs nav pamatotu iemeslu izraidīšanai šīs direktīvas 15. panta 4. punkta izpratnē. Tomēr šai dalībvalstij šādā gadījumā minētajam valstspiederīgajam ir jāizsniedz rakstisks apstiprinājums par viņa situāciju.**

[Paraksti]